

Oredništvo in oprava:
Ljubljana,
Selenburgova ulica št. 6/II.

DELAVEC

Izhaja vsak četrtek.

Stane posamezna štev. 1 Din,
mesečno Din 3.—, letoletno
35 Din. — Za člane izvod
po 60 para.

Oglasi po dogovoru.

Dopisi morajo biti frankirani
in podpisani, ter opremljeni
s štamp. dotične organizacije.

Rokopis se ne vračajo.

Reklamacije so poštnine
proste.

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokrajinski odbor GDSJ.)

Spartak.

Ime Spartak je postalo danes za marsikoga program in simbol. Zato ne bo nezanimivo, če poskušamo povedati, kdo je bil Spartak.

Spartak je bil rimski gladiator-suženj. Gladiatorji so bili sužnji, ki so se v arenah medsebojno morili, razuzdanemu rimskemu meščanstvu za zabavo. In šel je Spartak, zbral gladiatorje sotrpin. Njim so se pridružile silne množice rimskih sužnjev. Revolucija rimskih sužnjev je stresla vso rimsko državo. Sužnji so že zmagali.

Ko pa so zmagali, so se raztresli po celi Italiji in pričeli uživati sadove svoje zmage. Spartak jih je zaman skušal držati skupaj. Sužnji se niso zbirali v eno armado in združevali trdno okrog enotnega vodstva. Trdili so, kakor današnji sužnji, — da je najvišji cilj proletariata taka svoboda, ki ji je vsako vodstvo odveč.

Kakor današnjim sužnjem, se je Spartakovim rimskim sužnjem zdelo, da je bil modri Menenij Agripa, ki je povedal Rimljanom — imajoč seveda pred očmi meščansko rimsko državo, — povest o želodcu in udih — le meščanski modrijan. Sužnji so se tem nazorom le smejali, — toliko je bilo suženjskega duha v njih. Propovednike nove proletarske državne organizacije, za katere morajo veljati seveda isti zakoni, ki veljajo za organizacije sploh — pa so kamenjali, češ: To nam je pravil že buržoazni Menenij Agripa. Pijane bande, ki so se gonile po Italiji so re-

kle: To so nauki rimskih plemenašev! To so izdajalski nauki!

Mi pojdemo svoja pota naprej, po vseh cestah se bomo razkropili, zakaj mi še nismo zreli za ujedinjenje!

Med tem so zbrali rimski plemiči svojo vojsko.

V ostrih sunkih so pobili bande, ki niso bile več vojska. In da bi sužnji nikdar več ne pozabili, da so za sužnje rojeni, in da so ploskali onemu, ki se je norčeval iz večno resnične prilike modrega Menenija Agripa in zagovarjali nizkotne nagone in anarhijo, — si je izmislil meščanski Rim strašno maščevanje.

Od enega konca Italije do drugega so postavili križe ob cesti in na teh križih se je zvijala v mukah do smrti — uporna spartakova vojska. Tako se bo vsakemu godilo, kdor pojde po njenih stopinjah!

Ni izključeno, da ostane naš klic glas vpijočega v puščavi, kakor je ostal klic Spartakov. Njemu so odgovarjali: Rimski narod-suženjev ne rabi vodnikov, če jih pa rabi, ne rabi vodnikov, ki trde, da je treba proletariatu edinstva, da se ne sme razkrapljati v tisoč band, — on rabi take vodnike, ki se laskajo anarhističnim težnjam in trde v svoji brezvestnosti, da je stara resnica o udih in želodcu le meščanska resnica.

Kdo izmed vas je čul tudi v slovenskem delavskem tisku take klicarje?

Kdo izmed vas čuje zamolke udarce kladiv, ki zbijajo križe ob slovenskih cestah?

Ureditev socialnega zavarovanja.

Minister dr. Dušan Peleš je zaslial v Zagrebu zastopnike pridobitnih krogov na posebni anketi o ureditvi in praktični izvedbi socialnega zavarovanja delavstva v smislu novega zakona o zaščiti delavstva.

Predmet anketnim razpravam je bilo vprašanje organizacije centralnega urada oziroma decentralizacije tega urada, ker se je izkazalo, da centralni urad z ozirom na velikanski obseg in pa z ozirom na raznovrstne prilike posamičnih pokrajin ne more uspešno delovati.

Anketa je nasvetovala decentralizacijo delavskega zavarovanja. Anketa je tudi nasvetovala revizijo prispevkov za delavsko zavarovanje, revizijo dosedanjega nadštevilnega uradništva, kakor tudi preureditev dosedanje prakse uradov.

Tako poroča komunike, izdan o tej anketi.

Enak razgovor je imel dr. Peleš tudi z zastopniki ljubljanskih obrtnikov, ki so zahtevali, kakor se čuje, predvsem znižanje dajatev. K tem poročilom imamo samo to pripomniti, da bo delavstvo nad delavskim zavarovanjem budno pazilo in da se bo vsakemu poslabšanju zavarovanja odločno uprlo. Radi bi videli, ako bi se bil pobrigal gospod minister za socialno politiko istočasno, ko je razpravjal o zavarovalnih zavodih z zastopniki podjetnikov tudi za mnenje delavskih organizacij.

Naše organizacije ne stojijo na stališču, da je o delavskem zavarovanju vsak razgovor nepotreben. Je tu marsikaj, kar delavstvo težko občuti in kar se bo moralo obrniti na bolje. Pred vojno so bili pri nas v Sloveniji zavarovalni zavodi delavske institucije.

Delavstvo je imelo odločilen vpliv na te zavode.

Danes se je to žal spremenilo. — Delavci in podjetniki so zastopani v vodstvu v razmerju 1 proti 1. Ker držijo zastopniki podjetnikov trdneje skupaj, kakor zastopniki delavcev, imajo v njih navadno prvi odločilen vpliv. Kot dedščina prejšnjih časov nam je ostalo na uradniških mestih nekaj ljudi, ki so izšli iz delavskega stanu.

Proti temu uradništvu se nastopa zadnji čas v korist takozvanega kvalificiranega uradništva.

Po našem mnenju zelo po krivici. Za delo v poslovalnicah je uradništvu, ki je izšlo iz delavskih vrst zadostno kvalificirano. Pred mnogim, ki ima kup šolskih spričeval ima to uradništvu veliko prednost, da ima vpogled v socialne razmere delavstva, da z delavstvom čuti in da opravlja svoje delo z idealizmom in ljubeznijo. Vse to je po našem uverjenju za zavode le koristno.

Če zavodi ne poslušajo vedno, kakor bi bilo želeli, — krivde zato ni iskati toliko v osebnju, kakor v organizaciji dela.

Gre tu za mlad organizem, ki se šele preizkuša in išče pravo sredo med centralizacijo in avtonomijo. Tu je iskati vir vsega, kar daje povod za pritožbe.

Ne bomo izrekli danes svoje sodbe o centralizaciji. Odločno pa si upamo trditi, da se je izvršilo s tem, da ni ostalo pri starem sistemu malih blagajn veliko socialno delo.

Brez te centralizacije bi se bilo veliko težje boriti za to, da se dvignejo prispevki sorazmerno z draginjo. Iz mezdne politike vemo, kako slabi ra-

čunari so podjetniki tam, kjer govore računi za delavstvo. Kakor vidimo iz zgoraj navedenih pripomb iz podjetniške strani, bi podjetniki še sedaj radi dajave zmanjšali, čeprav so to razmeroma visoke denarne dajave le posledica nizke denarne vrednosti.

Mi smo odločno zato, da ostane organizacija delavskih zavarovalnih zavodov, tako da se bo odločno borila proti tendencam, ki bi najraje vsako delavsko zavarovanje sploh odpravile.

Mi smo proti temu, da bi se po krivici zapostavljalo uradništvu, ki je izšlo iz delavskih vrst. Mi smatramo te zavode, čeprav se jih je iztrgalo našemu odločilnemu vplivu, še vedno za svoje zavode, in odločno zahtevamo, da se vpraša pri vseh spremembah, ki se tu nameravajo, za mnenje predvsem glavnega interesenta, delavstva in njegove organizacije.

Pokrajinski pokojninski sklad.

Z naredbo bivše deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani ustanovljena, v smislu člena 130 ustave po srečnem naključju uzakonjena institucija pokrajinskega sklada nudi revnim in ubožnim rentnikom redne mesečne doklade k rentam, provizijam.

Sredstva za izplačevanje doklad dobiva pokrajinski pokojninski sklad iz naklade na premog, ki je obdavčen po 2 K na 100 kg.

Dotlej, da je stopil v veljavo novi zakon o zavarovanju delavcev, je upravljala ta sklad začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani. Po započeti reorganizaciji občnega socialnega zavarovanja v državi, je pokrajinska uprava odločila, da Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu ni pravni naslednik začasne delavske zavarovalnice zoper nezgode v Ljubljani in sicer tako, da nima pravice, obdržati kot tak upravo pokrajinskega pokojninskega sklada in vršiti vnaprej potom svojih organov, to je potom okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, vse one posle, ki jih je na račun pokrajinskega pokojninskega sklada vršila dotlej začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani.

Zato je pokrajinska uprava za Slovenijo potom oddelka za socialno politiko in po nalogu takratnega ministra za socialno politiko dr. Žerjava odredila, da prevzame upravo nad pokrajinskim pokojninskim skladom vladni komisar, kot posvetovalen organ pa se mu dodeli poseben sosvet.

Ta sosvet je izdelal v smislu prejetih navodil statut o upravi pokrajinskega pokojninskega sklada in ga predložil pokrajinski upravi za Slovenijo v odobritev.

S predloženim statutom pa je postalo vprašanje pokrajinskega pokojninskega sklada znova pereče in oddelek za socialno politiko tukajšnje pokrajinske uprave je sklical o tem vprašanju anketo z nalogo, da se prouči organizacijsko vprašanje pokrajinskega pokojninskega sklada.

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu je zoper odločno pokrajinske uprave, na podlagi katere je preстал biti upravitelj pokrajinskega pokojninskega sklada, vložil pritožbo na državni svet v Beograd, uveljavljajoč slejkoprej svoj iz zakona o pokrajinskem pokojninskem skladu izvirajoči pravni naslov. Poleg tega, še doslej nerešene vprašanja pa je pokrenil osrednji

Kar se centralizacije in decentralizacije tiče, bi nas veselilo, če bi se oglašili glede tega vprašanja v našem listu poklicani strokovnjaki, da bo delavstvo ta vprašanja lažje presojalo.

Za danes pripominjam tozadevno le toliko, da je gotova centralizacija gotovo blagoslov za delavsko zavarovanje, ker bi si z malimi obratnimi blagajnami, kakor smo jih pred vojno imeli, danes podjetniki marsikje po mili volji igrali. Vendar pa naj bi imelo to centraliziranje v upravnem oziru svoje meje. Pri marsikaki rešitvi ima neposredno poznanje razmer velike prednosti, ki jih ne odtehta še tako popoln birokratičen aparat.

Sicer pa kot rečeno, to so vtisi, kakor jih dobivamo po kritiki prizadetih, mi, ki gledamo na stvar od daleč.

Besedo imajo strokovnjaki.

urad za zavarovanje delavcev tudi vprašanje, če ni sedanja, to je samostojna, po vladnem komisarju vršena uprava predraga in hitro reševanje vlog in doklad ovirajoča.

Po osrednjem uradu za zavarovanje delavcev pokrenjeno vprašanje je bil eden prvih vzrokov, da je pokrajinska uprava sklicala že zgoraj omenjeno anketo.

Na anketi o pokrajinskem pokojninskem skladu so se stavili s strani udeležencev o organizacijski obliki pokrajinskega pokojninskega sklada trije predlogi in sicer:

I. Pokrajinski pokojninski sklad mora ostati do izvršene organizacije socialnega zavarovanja delavstva samostojen urad in naj se s strani pokrajinske uprave po posvetu izdelata, in statut načelno odobri;

II. Pokojninski zavod za nameščenice v Ljubljani naj prevzame zbiranje prispevkov za pokrajinski pokojninski sklad in jih po gotovem ključu razdeli med posamezne rentne zavode. Rentni zavodi (osr. urad, pokojninski zavod, bratovske skladnice) pa naj samostojno, v lastnem delokrogu rešujejo zadeve draginjskih doklad.

III. Okrožna rudarska bratovska skladnica v Ljubljani naj prevzame posle pokrajinskega pokojninskega sklada, ki naj izroči posle po izvršeni reorganizaciji rudarskega zavarovanja osrednji bratovski skladnici.

Vse te predloge, stavljen na anketi, bo predložila pokrajinska uprava ministrstvu za socialno politiko, da le-to definitivno reši vprašanje pokrajinskega pokojninskega sklada.

Ker za provizioniste, rentnike, njihove vdove in sirote ni vseeno, kako se bo rešila zadeva pokrajinskega pokojninskega sklada, vsaj je s to rešitvijo v najožji zvezi vprašanje točnega dobrega poslovanja in izplačevanje draginjskih doklad, zato moramo v »Delavcu«
zavzeti opredeljeno stališče tudi o tem, imajoč v vidu zgolj interes najbednejših, to je rentnikov in provizionistov.

Prvi in tretji predlog sta si slična. Oba bazirata na neizpobitnem dejstvu, da je danes preuranjeno govoriti o morebitni porazdelitvi poslov posameznim rentnim uradom. Vsaj je bil tretji predlog stavljen iz vrst zastopnikov bratovskih skladnic, njenih uradnikov, torej onih, ki najboljše vedo, da so bratovske skladnice danes v stanju temeljite reorganizacije in jih ne kaže v tem prehod-

nem času obremenjevati z novo dodeljenim delokrogom.

Da, po predstavnikih bratovskih skladnic samih uveljavljan argument, bi moral že zadoščati za to, da se razdelitev delokroga pokrajinskega pokojninskega sklada opusti in z dejanskimi razmerami računa. Ta argument pa je podprt še s sledečimi: ker se bodo sredstva pokrajinskega pokojninskega sklada uporabljala le po potrebi, to je le onim, ki nimajo drugačnih za preživljanje zadostnih dohodkov, mora biti v tem postopanju podana garancija **emotnosti** pri presoji upravičenosti.

Gornja argumenta morata poleg drugih zadoščati, da se vsi interesenti izrečejo proti takojšnji razdelitvi pokrajinskega pokojninskega sklada.

Osrednji urad za zavarovanje delavcev je izdelal že poseben pravilnik za doklade k rentam. Po tem pravilniku bi prejeli doklade k rentam vsi rentniki brez ozira na njihove premoženjske razmere. Izdelani pravilnik naj bi stopil 1. januarja 1924 v veljavo, sredstva pokrajinskega pokojninskega sklada pa naj bi se uporabljala za kritje vsem rentnikom Slovenije pripadajočih doklad. Priznamo, da bi bil s tem storjen prvi korak k definitivni ureditvi že priznanih rent. S tem bi prenehalo provizorno stanje, v katerem se rentniki

nahajajo. Toda, kolikor vemo, so pravilnik zastopniki-delodajalci odklonili, ker niso hoteli prevzeti odgovornosti za nepredvidljivo eventualnost, da bi morali plačevati v zavarovanje še kake posebne doklade. Zato pravilnik ni bil sprejet in kot surrogat pravilnika je bil storjen sklep, da se rente povišajo generalno za 100 odstotkov. — Kdor prejema sedaj 1000 K, bo dobival poslej 200 K. Povemo, pokrajinski pokojninski sklad je nudil več. Danes pa so razmere take, da je nedopustno, samo za en vinar prikrajševati rentnika, ki mu je renta, doklada edini dohodek.

Zato je zahteva, da se na samostojnem poslovanju pokrajinskega pokojninskega sklada, bodisi kot samostojen urad, bodisi kot del bratovske skladnice trenutno ne izpreminja ničesar, utemeljena, predvidevajoč, da bo imela vsaka drugačna rešitev vprašanja o pokrajinskem pokojninskega sklada za interese, rentnike in provizioniste, kvarne, škodljive posledice.

Delavske organizacije pa pozivljamo, da o sproženem vprašanju razmišljajo, zavedajoč se, da je doklada nakazovana po pokrajinskem pokojninskem sklada, mnogemu edini vir dohodkov ter so sredstva omejena, edini vir dohodkov za omogočitev najbednejšega preživljanja.

vrednosti (Din 30); pri večji vrednosti pa z odpustom iz službe.

i) Slabo razvrščenje premoga (Din 4.50 na 7.50);

k) Večkratno slabo nezadostno delo (Din 4.50 na 7.50);

l) Opuščanje naznanila nevarnih dogodkov (Din 15.— na 75.— in tudi z odpustom);

m) Okrajševanje zapovedanega delovnega časa in ako se ne čaka menjave pri surnem delu, najprvo s posvarilom, če se ponavlja z Din 3.50— 25.50);

n) Zanimarjenje ukaza glede pridobivanja premoga v kosih (Din 7.50 na 15);

o) Seboj jemanje plujcev brez privolenja premogokopnega predstojnika (Din 30.— ali tudi z odpustom iz službe);

p) Spanje v jami (Din 7.50 na 15);

r) Zamuda pri shodnici (prvič s posvarilom, drugič z Din 3.—);

s) Nemarno zametavanje (Versetzen) (Din 15.— na 45.—). Če se pri tem prevaranje izkaže, sledi izgon iz službe.

š) Za vse tu neomenjene prestopke, posebno za tiste, ki povzročijo krajsi ali daljši presledek dela (Din 7.50 na 30.—).

Točasno že zvišane kazni za izostale (blau) ostanejo neizpremenjene (15.— Din.)

Trboveljska premogokopna družba
Podpisi. za vse rudnike.

Taki so torej uspehi stavke, ki so jo vodili neodvisni. Njihove obljube so bile le besede, ki ostanejo za vedno na

papirju. Za rudarje prihajajo najtežji časi. Marsikdo teh neuspehov ni pričakoval, zato je razumljivo, da so rudarji iznenadeni, ko prihajajo od trboveljske premogokopne družbe taki in podobni diktati. Rudarji bodo prej ali slej uvideli, da so neodvisni pač zmožni hujskati, niso pa zmožni priboriti delavstvu večji košek kruha. Nasprotno: tirajo ga v še večjo propast in s svojo brezmislno taktiko, ki pravi, da bo proletarij bolj revolucionaren čim bolj bo lačen in raztrgan, ga tirajo v bedo in revščino. Zavedajo se, da so doživeli popoln poraz, zato skušajo zvreči krivdo na druge, predvsem na Unijo slov. rudarjev, ki sicer ni hotela prevzeti nobene odgovornosti za slavko, ker se je dobro zavedala, da stavka ne more za delavstvo končati dobro, a je do zadnjega vztrajala v boju solidarno z ostalimi rudarji. S tem je dokazala, da je vsak trenutek pripravljena stopiti na branik za delavske pravice. Rudarji danes predobro vemo kdo nas je privedel z dežja pod kap. — Neodvisni skušajo opravičiti svojo taktiko in vale krivdo poraza na druge organizacije. Boje se, da bi rudarsko delavstvo za vedno obracunalo z demagogi, zato se zvijajo v smrtih krčih. Z lažmi se hočejo še nadalje držati na površju in varajo delavstvo na vse mogoče načine. Toda narodni pregovor pravi: Nosa ne prevariš, če čebuli roža praviš.

Prvi vidni polzkusi gradbenih podjetnikov.

Zveza industrijev, odsek gradbene stroke v Ljubljani in njeni člani: zidarški, tesarski in opekarški podjetniki, so bili dosedaj prvi v Sloveniji, ki so pričeli sistematično rušiti zakoniti osemurni delavnik v stavbeni stroki.

Zveza industrijev je leta 1921 nudila delavcem stavbene stroke pogodbo brez vsakega pogajanja v času, ko se ji je posrečilo zlomiti stavko stavbinskih delavcev v Ljubljani, ki so jo vpriporili komunisti, v dobi, ko je razveljavila takratna vlada mandate komunističnih poslancev.

Zveza industrijev je nato mislila, da bo šlo vedno tako gladko, in da se bo delavstvu mezdne pogodbe diktiralo, a ne sestavljalo sporazumno. Leta 1922 so pričele organizacije zopet svoje delo, kar pa gospodom podjetnikom ni bilo po volji, a so bili prisiljeni, da so pristali na kolektivno pogodbo, ki naj velja za vso Slovenijo. Leta 1923 pa ta o pogajanjih zopet ni hotela ničesar slišati; zavlačevala je pogajanje celih pet mesecev in se izgovarjala na krizo v stavbeni stroki. Članom Zveze industrijev načeljujejo: g. Ravnihar v Ljubljani, Golgranc v Celju in Glaser v Mariboru. Še-le na pritisk organizacije »Unije stavb. delavcev v Celju« in Delavske zbornice je po preteku petih mesecev prišlo do pogajanj, na katerih so hoteli gospodje potom tajnika zveze industrijev vsiliti delavstvu mesto sporazumne pogodbe le diktat. Unija stavb. delavcev se z omenjenim diktatom ni strinjala in je takoj dotično pogodbo pri Zvezi industrijev odpovedala, krivcem tega diktata pa je radi kratenja delavskih pravic proglasila zaporo (bojkot). Z onimi podjetniki pa, ki so priznali organizacijo, se je delavstvo pričelo pogajati in je bila sporazumno sprejeta tudi kolektivna pogodba. Ena takih pogodb se je sklenila v Litiji na stavbi tvrdke R. Eksner. To je pa stavbene podjetnike tako razkačilo, da so potem stavbene zadruge v Ljubljani (v kateri je včlanjen tudi g. Eksner kot podjetnik s koncesionirano stavbeno pravico)

vložili ovadbo na okrajno glavarstvo v Litiji, kjer so zahtevali, da se stavba g. Eksnerja potom oblasti ustavi, češ, da ni upravičena zidati dvonadstropnih hiš. Sklicevali so se na avstrijski stavbeni zakon, ki se glasi: § 20 točka 3 R. G. B. L. Nr. 193 glede stavbenega reda: Zidarški mojster sme izvrševati vsakovrstne visoke in sorodne stavbe, izvzemši gledališč, cerkva, muzejev itd. Torej sme izvrševati ta dela zidarški mojster in poleg tega tudi vsa tesarska dela tam, kjer tesarskega mojstra ni. V Litiji se nahaja tesarski mojster, ki pa za take stavbe nima lesa in sme torej to delo izvrševati g. Eksner sam. Menimo, da je za delavstvo to višek nesramnosti, ako se preganja človeka, ki je sicer podjetnik, a je preganjan zato, ker prisojta tudi delavstvu, kar mu pripada. Sezidal je g. Eksner v Celju dvoje velikih javnih zgradb: osnovno in meščansko šolo in poleg tega tudi razne druge zgradbe. Sedaj pa mu organizirani podjetniki okoli zveze industrijev odvzemajo pravico do zidanja navadne stavbe v obliki delavske stanovanjske hiše in to zgolj radi tega, ker ni član kapitalistične Zveze industrijev in ker ima toliko socialnega čuta, da mesto visokih prispevkov, ki bi jih moral plačevati Zvezi industrijev, porabi raje zato, da zmanjša bedo svojih delavcev.

Borba se sedaj nadaljuje na ta način, da hodijo razni ljudje iz Ljubljane na stavbo in opazujejo kako se razvija.

Nimamo namena zagovarjati kategorikoli podjetnika, a vendar se nam ta slučaj zdi tako gnusen, da smo o njem morali spregovoriti in to prav posebno zato, da pokažemo delavstvu v pravi luči kapitalistični kartel, in da delavstvo spozna, da imajo podjetniki organizacijo, in da je torej potrebno, da se tudi delavstvo združi v svoji organizaciji, da bo odgovorilo na take kapitalistične sunke s tem, da postavi v obrambo močno delavsko organizacijo, ki bo dovolj jaka, da prekriža načrte kapitalistične gospode pri Zvezi industrijev.

Težke posledice.

Trboveljska premogokopna družba, pijana svoje zmage, ni le zavrgla vseh zahtev rudarskega delavstva, temveč je pričela z maščevanjem, ki vpije do neba. Tako je poslala vodstvom vseh svojih rudnikov, po katerem naj se za vsak najmanjši prestopok rudarje kaznuje po novo predpisanemu kazenskem nalogu. Te kazni so sledeče:

II. a) Opuščanje izvrševanja podanih ukazov po kakovosti razmer (od Din 7.50 do 30.);

b) Hudobno poškodovanje orodja, hiš. oprave ali kakega premogokopnega poslopja, kakoršna je že bila škoda (od Din 15.— do 30.—);

c) Pijanost v službi (od Din 7.50 na 15.);

d) Tepeži z Din 75.— poleg tega, če je treba s takojšnjim izgnanjem z dela.

e) Izostajanje z dela brez naznanila, za vsaki dan po lastnosti dela (od Din 7.50 na 15.);

f) Onesnaženje jame ali premogokopnega stanovanja (od Din 3. na 7.50) in s primoranjem, da zakrivilenec osnaženje izvrši;

g) Ukazom nasprotno ni nemarno delo v jami, ali na prostem (z Din 15.—) če se to ponavlja (Din 30.—);

h) Kratenje imetja tovarišev ali premogokopne družbe, tudi pri najmanjši

Laži.

»Glas Svobode« (recimo »Glas laži«) priobčuje v svoji zadnji številki z Jesenic laži o neki zmagi pučistov (komunistov), češ, da je vse kovinarsko delavstvo organizirano pri Osrednjem društvu kovinarjev prešlo k nezavisnim. To glasilo nam vedno bolj utrjuje prepričanje, da je tudi laganje neke vrste umetnost.

Da pa vendar kdo ne nasede tem lažem, povejmo jeseniški kovinarji delavski javnosti nekaj dejstev o položaju kovinarjev na Jesenicah, Javorniku in Dobravi.

Z ozirom na preobleženosti v organizaciji nismo smatrali za nujno, da bi odgovarjali na neštete laži nezavisnega časopisja, nekoliko tudi iz razloga, ker ta puč nismo smatrali za tako važnega, da bi njemu posvečali v časopisih kako večjo pozornost s članki. Mi vemo, da so vpriporili jeseniški puč ljudje, ki jim ne moremo priznati, da so razredno zavedni, temveč, da so bili pač družbica, ki je družila nekaj kvalificiranih demagogov, notoričnih opotekačev in ljudi, ki so bili vzgojeni v predvojnem klerikalnem duhu.

Ljudje pa, ki so jim sledili, so šli na lim tem ljudem le radi velikih obljub, ki se tako na političnem, kakor tudi na strokovnem polju docela ujemajo popolnoma z znanimi klerikalnimi obljubami o avtonomiji.

Zato smo prepričani in je tudi jasno, da bodo tudi ti zapeljanci razgnali iz delavskih svetilih te prekupčevalce sami. Spregledali bodo vsi, da so te obljube fraze in sredstvo komunistične agitacije. Sprevideli bodo, da komunistično geslo »sto gore, to boleč ne velja. Najvažnejše naj povemo v naslednjem. To le mimogrede.

Pred vsem moramo izjaviti, da je prav debela laž, ako kdo piše in trdi, da je večina kovinarjev prešla v tabor nezavisnih pučistov. Res je ravno nasprotno, da je podružnica Dobrava popolnoma kompaktna v ODK in sta tam samo dva, ki silita k nezavisnim, dočim ima podružnica nad 300 članov. — Kompaktna je tudi podružnica na Javorniku, kjer so tudi le štirje, ki silijo k nezavisnim. V ravnovesju napram nezavisnim je pa naravnost razveseljivo dejstvo, da je bilo pri zadnjem obračunu starega odbora s centralo meseca avgusta 796 članov, dočim je bilo pri obračunu za september, ko je bil razkol že izvršen še vedno kljub temu 529 članov. Kje je torej večina? Jasno je, da so neodvisni nalovili prav malo in kljub tolikim obljubam imajo po lastni izjavi le 217 članov, kar pa je še vedno prav malo verjetno. »Vse je v našem taboru!« kriče ti širokustneži. V resnici pa šte-

jejo še danes vse tri podružnice ODK Jesenice, Javornik in Dobrava 1109 članov, dočim nezavisni v najboljšem slučaju le 217. Pripomnili bi še, da je v starem razpuščenem odboru jeseniške podružnice sodeloval odbornik do razpusta v mesecu avgustu, čeprav je imel v celem tekočem letu vplačanih le 11 tednov in je torej soodločal, čeprav že 23 tednov ni bil več član.

Iz tega lahko posnemamo, da je tem ljudem dovolj, ako imajo vpisanih nekaj sto članov, ne da bi plačevali organizacijske prispevke.

Kar se tiče tega, da so prišli vsi najboljši zaupniki k nezavisnim, ugotovljamo, da so sledeči sodrugi, ki so člani izvrševalnega odbora obratnih zaupnikov: Karol Ažman, Martin Marčič, sodr. Martinak, glavni zaupnik z Javornika in s. Zupan, glavni zaupnik z Dobrave člani ODK in da sta potem še dva: glavni zaupnik Wergelj in pa s. Kunčič, o katerem v tem trenutku nimamo jasne sodbe in je toraj v neodvisnem taboru končno veljavno le g. Wergelj.

Mi se zavedamo, kaj ste razdirači hoteli doseči z vsemi lažmi. Hoteli ste z lažjo prepričati kovinarje Slovenije, da bi vam sledili in hoteli ste nas pred podjetjem KID pokazati, da tudi kovinarji počasi sledimo železničarjem in rudarjem. Danes je prepričano delavstvo Slovenije, da temu ni tako, in ste si zažgali svojo lastno hišo. Vaše razdiralno delo je s tem končano in za vaše eksperimente niso več dostopne naše organizacije.

Za tokrat na znanje vsem sodrugom kovinarjem Slovenije le to; v bližnjih dneh bomo podali še nekaj takih tipičnih sličic z Jesenic.

Kar se pa tiče oseb, kakor s. Sveteka, s. Golmajerja itd. o tem izjavljamo, da polagamo pri nas račune na kongresu, ki bo tokrat izredni kongres in ki bo presojal in obsojal. Do sedaj sta bila pa ss. Svetek in Golmajer našim pučistom le sredstvo za doseg njihovega cilja in omenjamo to le v toliko, da se nam osebna gonja gabi, ker ta razkol ni izviral iz idejnih razlik in ker je bilo možno, da se manjša vprašanja lahko stvarno kritizira in potem sporazumno reši. Jasno pa je, da jesenskim pučistom ni bilo do tega, pač pa so za vsako ceno hoteli razkol.

Pripomniti moramo k puču še to, da je oni, ki je ta puč vodil predvsem gospod Ciril Košir, ki jo je pa z Jesenic neznan kam popihal in pustil na cedilu vse zapeljivce in zapeljance, ki stoje presenečeni sedaj brez voditelja.

Jurij Jeram.

tajnik podružnice ODK na Jesenicah.

Razširjajte „Delavca“.

Kongres oblačilnih delavcev.

Preteklo nedeljo so se zbrali v Ljubljani delegati Osred. društva oblačilnih delavcev, da pregledajo svoje dosedanje delo in da si določijo smernice za bodočnost.

Po poročilih predsednika, tajnika in blagajnika je izjavila kontrola, da so bile pregledane vse knjige in računi, ter se je našlo vse v najlepšem redu.

Nato se je razvila živahna debata o tarini in stavkovni politiki, v katero so posegli delegati vseh podružnic. Iz te debate je bilo posneti, da so mezdna gibanja silno otežkočena vsled velike brezposelnosti, ki vlada v oblačilni industriji in obrti.

Glede izvedbe organizacije je bilo sklenjeno, da bodo oblačilni delavci organizirali svojo stroko med krojaško obrtjo, dočim bo tekstilno stroko organizirala Strokovna komisija po svoji uvidevnosti.

Pri volitvi novega odbora so bili izvoljeni naslednji sodrug: predsednik: Prezelj Ant., Ljubljana; podpredsednik: Oresnik Vinc., Maribor; drugi podpredsednik: Zrimšek Franc, Ljubljana, tajnik: Gorenc Slavko; tajnikov namestnik: Yohinc Ludovik; blagajnik: Nič Rudolf; blagajnikov namestnik: Karner Matija; Odbor: Lukančič Anton; Kac Ivan; Prpar Viktor, Lomšek Ivan; Kontrola: Pfeifer Franc; Rešetič Ignac, Smerajc Andrej; Gorjanc Ivan; Širši odbor: Škof Valentin; Ljubljana, Poppek Franc, Ljubljana, Špes France, Celje; Klep Matevž, Maribor.

Glede zedinjenja se je vršila daljša debata, nakar je bila sprejeta naslednja **resolucija o ujedinitvi**:

Osrednji občni zbor oblačilnih delavcev za Slovenijo v Ljubljani, dne 21. oktobra 1923. sklene v svrhu ujedinitve sledeče:

Uvidevamo potrebo ujedinitve z vsemi organizacijami oblačilnih delavcev in sorodnih strok Jugoslavije, katere stojijo na razrednem stališču v eno samo ednoto, za dosego svojega socialnega izboljšanja. To ujedinitve pa se mora izvršiti pošteno in enakopravno. Zato smo pripravljene ujediniti se le pod sledečimi pogoji:

I. Ujedinitve je federativno. Skupna naj bodo le pravila, tiskovine in stavkovni fond. Stare tiskovine ostanejo v veljavi, dokler se ne porabijo.

II. Ujedinitve pa mora biti popolno in morajo biti člani tega saveza: I. Osred. društvo oblačilnih delavcev za Slovenijo; II. Savez šivaških radnikov in radnic za Jugoslavijo in III. Savez radnika in radnica šivaško odjevne industrije in obrta za Jugoslavijo.

Da se pride do sporazuma, naj se izvolijo od vsake organizacije po 3 člani, ki naj vodijo pismene razgovore o ujedinitvi. Ko se pride do popolnega sporazuma, naj se skliče državni kongres, na katerem se izvrši ujedinitve.

To so naši edini predlogi od katerih osrednje društvo ne popusti.

Opozarjamo sodruga na jugu naše države, da so razmere pri njih čisto drugačne kakor pri nas. Obljube sodrugov iz Beograda za izednačenje tarif so ničeve in pri naših članih nimajo nikakega uspeha, ker so se vse naše podružnice borile za enotno tarifo Slovenije, a do sedaj brez uspešno, kaj šele za celo Jugoslavijo. Katera organizacija je za pošteno ujedinitve, bo sprejela naše predloge. Vsaka nadoblast in izrabljanje odklanjamo. Zavračamo tudi vsak poskus Beogradčanov (Nezavisni) pri naših članih za ustanovitev njihovih podružnic, ker ti poizkusi padajo že v naprej v vodo. Naše osrednje društvo je enotno in ne priznavamo nikakih razbijačev enotne organizacije.

Zivelo federativno ujedinitve vseh oblačilnih delavcev Jugoslavije.

Ta resolucija kaže, da je tudi med oblačilnimi delavci dovolj volje za zedinjenje. Kaže pa tudi, da razmere še niso v toliko razčiščene, da bi se zedinjenje takoj izvedlo. Gotovo je tudi, da bo pri zedinjevanju manjših strok treba paziti, da bo finančna moč po drugem ključu razdeljena kakor pri velikih strokah.

Kongres sam na sebi je pokazal veliko notranjo harmonijo oblačilne organizacije in bo imel gotovo lepe posledice.

njujejo te delovne ređe po svoji lastni volji ter jih usiljujejo delavstvu.

Opozarjamo vse delavstvo, da se takih delovnih redov, ki niso od inšpekcije dela potrjena, branijo in vse take slučaje poročajo svoji organizaciji, katera jim bo dala potrebna navodila.

Brezplačni pravni nasveti. Strokovna komisija je uvedla s 15. oktobrom 1923 za člane in svojece vseh razrednih organizacij dajanje brezplačnih pravnih nasvetov. Ti nasveti se dajejo v prostorih Strok. komisije v Selenburgovi ul. 6/II. vsak ponedeljek od 6.—7. ure zvečer. Kdor išče pravnega nasveta se mora izkazati z legitimacijo kake razredne organizacije s plačanim prispevkom za tekoči mesec, družinski svojci (žena in sorodniki) pa s tako legitimacijo družinskega poglavarja. Brez take legitimacije se pravni nasveti ne bodo dajali. V zasebno-pravnih sporih se istotako ne daje nasvetov. — Uvedba brezplačnih pravnih nasvetov, ki jo že imajo v drugih krajih, pomeni za člane razrednih organizacij velik dobiček. Prava in zakonov ne vešči in neuki naši ljudje si dostikrat ne vedo pomagati in utrpe vsled tega veliko škodo. Ne upajo si ali pa nimajo denarja (čez dan tudi ne časa), da bi se obrnili za nasvete k odvetnikom, na sodišča itd. —, vse to jim hoče Strokovna komisija z brezplačnim dajanjem pravnih nasvetov nadomestiti. Pričakujemo, da se bodo člani in njihovi svojci te nove uredbe v svojo korist pridno posluževali. — Pripominjamo, da dobe nasvete ne samo člani in svojci članov strokovnih, temveč tudi političnih, gospodarskih in izobraževalnih organizacij in UDR, — ki stojijo na razrednem stališču.

Izseljevanje na Japonsko. V predzadnji številki »Delavca« smo poročali o izseljevanju na Japonsko. Obljubili smo tudi, da se bomo obrnili na merodajne faktorje, da izrečejo o tem vprašanju svojo sodbo. Za delavstvo je najvažnejše pojasnilo japonskega poslanika na Dunaju. Izjavil je, da Japonska kvalificiranih, še manj pa nekvalificiranih delavcev po potresni katastrofi ne potrebuje, ker je na Japonskem dovolj domačih delavcev. — Opozarjamo, naj delavci pazijo in premislijo, predno se podajo v svet.

Kovinarska stroka.

POZOR LJUBLJANSKI KOVINARJI!

Ljubljanska podružnica kovinarjev obvešča vse svoje člane, ki želijo eventuelnih informacij, da jih lahko dobe vsako nedeljo od pol 10.—11. ure dopoldne v društvenih prostorih, Selenburgova ulica 6/II.

POZOR POMOŽNI BLAGAJNIKI!

Odbor ljubljanske podružnice kovinarjev je na svoji 2. redni seji sklenil, da morajo vsi pomožni blagajniki redno vsako soboto obračunati od članov nabrane prispevke podružničnemu blagajniku. **ODBOR.**

Razgled po svetu.

Tedenski pregled.

Ljubljana, 23. oktobra 1923.

V svojem smrtnem boju je Nemčija uprla oči v Ameriko, od katere upa dobiti pomoči v zadnjem trenutku. Začela so se glede tega že pogajanja, ki so baže uspešna. Amerika je pripravljena dati Nemčiji 100 milijonov dolarjev po-

Kemična stroka.

Tajništvo Osrednjega društva nazonanja podružnicam, naj se ravnajo po sklepih kongresa Osrednjega društva in sicer v smislu poslanih okrožnic sledeče podružnice kemičnih delavcev: Mojstrana, Prevalje, Ljubljana (tov. za klej) in Moste. Vse te skupine opozarjamo: 1. Da pri svojem začetnem delu vrše agitacijo med delavstvom za razvoj podružnice; 2. Da se sestanki vrše vedno s čim večjo udeležbo. 3. Da tajništvo podružnice po svoji možnosti točno poroča o sklepih in razmotrivanju članskih sestankov, nakar bo osrednje tajništvo objavilo najvažnejše o sestanku v »Delavcu«.

Nadalje pozivljamo podružnico steklarjev v Hrastniku, da v bodoče bolj točno dopisuje in odgovarja na vprašanja tajništva.

Usnjarska stroka.

Čevljarska stavka v Ljubljani končana. Kakor smo svoječasno poročali, je izbruhnila v Ljubljani stavka čevljarskih pomočnikov. Stavka je izbruhnila zato, ker so nekateri mojstri, zlasti ek-sporterji odklanjali vsako povišanje mezd, odklanjali so celo pogajanje. Reči pa je treba, da so bili taki mojstri v manjšini, zato je bilo takoj od vsega početka jasno, da stavka ne bo dolgo trajala. Tudi letak, katerega je izdala ljubljanska podruž. čevljarjev, je bil namenjen tem posameznim mojstrom, ki se niso hoteli pogajati. Ravno ti so tudi izdelovali najdražje čevlje, dočim izdeluje večina mojstrov cenejše čevlje, kakor je bilo v letaku omenjeno. To smo hoteli ugotoviti, ker ne maramo nikomur delati krivice. Po 17dnevni stavki, je zmagala treznost tudi pri onih mojstvih, ki se prej pod nobenim pogojem niso hoteli pogajati. Tako je prišlo do pogajanj, na katerih se je dosegel obojestranski sporazum. Plače se bodo zvišale povprečno za 10 do 15 odstotkov. Obenem so se pa g. mojstri obvezali, da se bodo točno držali tarifnih tabel, katere bo podpisala zadruga mojstrov in čevljarska organizacija.

Objave.

Zahvala. Podpisani se najtopleje zahvaljujem vsem sodrugom in sodružnicam v pivovarni »Union« v Ljubljani za nabrani znesek 320 Din, katerega so mi darovali v času moje nesreče. — Valentin Zupan, pomožni delavec.

Zahvala. Podpisani Franc Ceglar, žrtev ponesrečene rudarske stavke, se najtopleje zahvaljujem podr. Osred. dr. kem. delavcev (steklarji) v Zagorju za darovano vsoto 227 Din ob priliki mojega odhoda iz Zagorja v tujino, kjer mi je usojeno, da si poiščem svoj krub. — Franc Ceglar.

Zahvala. Podpisana se zahvaljujem vsem sodrugom in sodružnicam tovarne »Petovica« v Ptujju za nabrano vsoto Din 83.—, ki so mi jo nabrali v času bolezn. — Marija Muzek.

Poljudno znanstveni delavski tečaj.

»Udruženje Delavskih Rediteljev« priredi v teku zime 1923/24 poljudno znanstveni tečaj, to se pravi: celo vrsto poljudnih znanstvenih in vzgojnih predavanj. Ta predavanja so namenjena za člane (članice) UDR, pa tudi za člane (članice) vseh razrednih organizacij v Ljubljani, torej za člane (članice) naših strokovnih, političnih, gospodarskih in izobraževalnih organizacij. Tečaji so brezplačni, obiskovalci prispevajo le za razsvetljavo in kurjavo za vsako predavanje 1 Din. Za člane (članice) UDR plača ta prispevek upravni odbor UDR.

Tečaji se vrše enkrat na teden (četrtak zvečer, od pol 7. do 8. ure, na željo udeležencev se pa prirede še posebni tečaji in diskuzije tudi poleg teh predavanj, na katerih se v predavanjih razjasnjena snov še natančneje obdela oziroma predava še kaka posebna tvarina. Taki posebni tečaji se vpeljejo samo, če se javi vsaj 10 rednih obiskovalcev.

Poljudno znanstveni tečaj bo pristopen samo onim, ki se do 23. oktobra 1923 javijo za reden obisk teh tečajev. Kdor se prijavi za redni obisk, ta prevzame obvezo in dolžnost, da bo vsa predavanja v tečaju redno obiskoval. Pismene ali ustmene prijave sprejema za člane (članice) UDR njihove starih, za ostale obiskovalce Strok. komisija (Selenburgova ulica 6./II.) ali pa vodja tečajev s. dr. Korun (Knaf-ljeva ulica 4).

Priглаšeni dobe na večer otvoritve predavanj posebno izkaznico, da so redni obiskovalci poljudno znanstvenega tečaja in na koncu tečaja potrdilo o rednem obisku tega tečaja vrnejo.

Kdor se ni prijavil za reden obisk tečaja, sme k posameznim predavanjem

samo, če dobi dovoljenje od voditelja tečajev ozir. dotičnega predavatelja in če prispeva za vsako predavanje 3 Din za razsvetljavo in kurjavo.

Tečaj se otvori s primernim nagovorom 25. oktobra 1923 ob pol 7. uri zvečer v učnem prostoru, nakar se vrši takoj predavanje: »Osnovni pojmi narodnega gospodarstva.«

Vsak udeleženec mora prinesiti k predavanjem svinčnik in mal zvezek.

SEZNAM PREDAVANJ

poljudno znanstvenega delavskega tečaja I. 1923/24 v Ljubljani.

1. Osnovni pojmi narodnega gospodarstva.
2. Osnovni nauki socializma.
3. Zgodovinski pregled delavskega razreda.
4. Zgodovinski pregled razvoja socializma.
5. Programi delavskih razrednih strank.
6. Gospodarsko življenje v Jugoslaviji.
7. Organizacija države.
8. Državljanse pravice in dolžnosti.
9. Politične stranke v Jugoslaviji.
10. Socialna zakonodaja v Jugoslaviji.
11. Delavske razredne organizacije.
12. Pomen delavskega časopisja in delo zanj.
13. Delo delavskega agitatorja in organizatorja.
14. Vzgoja značaja.
15. Zemljepisni pregled balkanskega polotoka.
16. Zgodovinski pregled balkanskega polotoka.
17. Pregled slovenskega slovstva.
18. Narava po dnevi.
19. Narava po noči.
20. Higijena telesa.

Naše organizacije.

Strokovna komisija.

Delovni red.

Zveza industrijev je izdelala delovni red in ga dala potrditi Inšpekciji

dela v Ljubljani. Ta delovni red pa še ni popolen, ker ga mora vsako podjetje še izpopolniti in ga vposlati zopet v potrditev inšpekciji dela. Dogajajo se pa slučajni, da nekatera podjetja izpol-

Koledar 1924.

(Datum)

Prosimo Vas tem potom, da nam pošljete na naš naslov izvodov Delavskega koledarja 1924, ki ga izda Strokovna komisija za Slovenijo. V to svrhu Vam pošiljamo kot predplačilo Din

S sodružnim pozdravom

za:

temu društvu sploh ne priznavajo avtoritete, te dni pa je tudi Mehika izjavila, da odklanja vstop v društvo narodov. Svoj sklep utemeljuje s tem, da takoj ob ustanovitvi društva narodov ni bila sprejeta v društvo. Sedaj bi bilo pod njeno častjo, da bi se silila vanj. V društvo narodov bi stopila le pod pogojem, ako Anglija formalno pripozna sedanjo vlado. — To bo po mnenju Anglije težko, ker se vlade vsak mesec menjajo in ker »vlada« vsako pokrajino drug general. Radi neprestanih revolucij se tudi nobena vlada ne more ustaliti.

Sedaj, ko je Kitajska dobila novega predsednika, se je vrgla na konsolidacijo notranjili razmer. Predvsem namerava reorganizirati finance. V to svrhu je vlada sklicala posebno mednarodno komisijo, v kateri so zastopani kitajski ministri financ, zunanjih del in prometa, sodelovali pa bodo delegati Anglije, Francije, Amerike in Japonske. Katastrofa v Japanu je Kitajski v prilog. Zato bodo drugi »pomočniki« iz Evrope in Amerike gledali, da izsesajo iz Kitajske, kar se še da.

Anglija pripravlja pompozno komedijo, da učvrsti svoj položaj med svojimi kolonijami in dominijoni. V ta namen opremi veliko brodovje in ga pošlje po morju v vse kraje, kjer se nahaja britanska posest. S tem hoče manifestirati moč svoje mornarice, obenem pa groziti, češ, še imamo sredstev, da vas ukrotimo. Ali se bo ta komedija obnesla ali ne, nam pokaže bližnja zgodovina. Zdi se nam pa, da so časi za take pustolovščine odklenkali.

V evropski politiki je še vedno v ospredju vprašanje Nemčije. Kakor smo že omenili, se je Nemčija obrnila za pomoč na Ameriko. Vendar ta korak še ne kaže posledic in Nemčija drvi v propad kakor plaz. Ali je kje sila, da ta plaz zadrži? — Nemčija je sedaj dežela milijonarjev in milijarderjev, kar pa je imovitejših ljudi, računa le še na milijone. Cene živil in življenskih potrebščin so sploh neverjetne. V državi vlada pravcato vojno stanje. Brezposelni in gladni ljudje plenijo trgovine in skladišča. Policija je dan in noč na nogah, a vse posredovanje ne pomaga dosti. Baje je vsak dan okoli 300 žrtev. Med vso to grozoto pa sklepa velekapitalist Stinnes kupčije s francoskimi denarnimi mogotci.

Država razpada na vseh koncih in krajih. Bavarska nastopa proti Prusiji in Saški, Saška proti Prusiji in Bavarski, Prusija sama se uteplje na vse strani. V tej zmešnjavi so se pojavili monarhistični generali, ki skušajo položaj izkoristiti v prid bivši dinastiji. Na Bavarskem navzlic svojemu monarhizmu nimajo kaj prida uspehov, ker so Bavarci za lastno dinastijo Wittelsbachovcev, dasi so ti kakor znano slaboumni in je večina članov te rodbine končala v blaznici. No, to ljudstvo si pač zasluži svojega vladarja!

Kar je bilo pričakovati na zapadu Nemčije, se je zgodilo. Takozvani separatisti so proglasili Porenje za samostojno republiko. Pokret in proglasitev sta se izvršila popolnoma mirno in v redu. Vlada nove republike se že pogaja s francoskimi okupacijskimi oblastmi glede priznanja republike s strani Francije. Z Nemčijo so prekinjene vse zveze. Človeku, ki je pogledal nekoliko za politične kulise, bo takoj jasno, da je proglasitev porenske republike francosko delo in nova etapa Francije, da

se vrže nad Nemčijo, oziroma da si pri svoji bogata ozemlja brez vojn in žrtev zase.

V Avstriji so se dne 21. t. m. vršile volitve v državni zbor in deželne zборе. Politična velenemcev je doživela popoln poraz. Na vsej črti je zmaga socialistična ideja; žal, da je v Avstriji še toliko klerikalizma. Voliti je bilo 165 poslancev. Mnogo mandatov je še spornih. Doslej so si priborili: krščanski socialci 82, socialni demokrati 67, velenemci pa 8 mandatov. — Na podlagi teh podatkov moremo ugotoviti, da so socialisti napredovali za najmanj 25 odstotkov, kar je vsekakor zadoščeno socialističnim delavcem. Meščanske stranke so dobile skupaj 1,670.000, dočim so dobili socialisti 1,393.000 glasov. Komunisti so pri volitvah popolnoma propadli in niso dobili niti enega mandata.

Prav ta čas se vrše priprave za volitve v bolgarsko sobranje. Politične razmere v Bolgariji so nad vse razdrapane in razrovane. Meščanske stranke, zemljoradniki, komunisti in makedonstvujoči, vse to tvori nepojmljiv in nerazrešljiv kaos, ki mu je podlegel prejšnji ministerski predsednik Stambolijski in ki mu tudi današnji šef vlade profesor Cankov ni kos. Gospod Cankov visi med dvema stoloma in si ne ve pomagati. Svojega mesta pa ne zapusti, bodisi iz ljubezni do domovine, bodisi iz osebnih razlogov.

O reškem vprašanju se skoraj ne spleča govoriti ker govoriči o tem časopisje že par let. Naš tisk piše in ugiba. Italijani pa gazijo pogodbe in zasedajo. V isti sapi ko obljublajo korekturo mej v našo korist, se pollašajo naših ozemelj; v isti sapi, ko zahtevajo pravice za italijanske državljane v naši državi, prepovedujejo slovenske šole. Gospod Pašić v Beogradu se muza, Rade Pašić se vozi z lepimi deklicami »amo, tamoc«, diplomati potujejo, ministri odstopajo in odstopajo, svet se nam smeja, naši uradniki preklinjajo. — V Beogradu tačas krščujejo prestolonaslednika: milijoni frče v zrak, diplomati in častni gostje si maste brade, proračun za leto 1923/2 pa čaka...

Prošli teden se je zaključilo poletno zasedanje narodne skupščine in se začelo jesensko. Najprej je bilo voljeno predsedništvo in tajništvo parlamenta, ki je ostalo staro, tako, da je še vedno predsednik parlamenta radikalec Ljuba Jovanović.

V Sloveniji pa uganja svoje burke bivši komunist Štefanović, ki se tako nerodno rine k radikalskemu koritu, da bo pri tem zbil celo slovensko radikalijo.

Razno.

Bolgarsko vlado in kralja so komunisti vjeli. Tako sta pred dobrimi 14 dnevi poročala nezavisna časopisa »Glas Svobode« in »Strokovna Borba«. — Mi smo že takrat povedali, da se bo bolgarski puč končal pač tako, kakor so se končali vsi dosedanji komunistični puči. Puči na Madžarskem, na Bavarskem in v Italiji so se vsi končali s silnim porazom za delavstvo. Tudi za Bolgarijo smo si bili takoj na jasnem kako bo to končalo, čim smo zvedeli, da vodijo akcijo komunisti, ki so ga še vedno polomili, kjerkoli so kaj pričeli. Na naše pisanje so nezavisni časopisi bahato odgovarjali, da je revolucija uspela, in da so vjeli že celo vlado in še celo kralja samega. Komaj 14 dni je od tega minulo, pa že prihaja »Strokovna Borba«

in prinaša apel za pomoč bolgarskim delavcem. V apelu priznava, da so komunisti v Bolgariji popolnoma premagani, in da je vlada zatrla vse delavske organizacije, ustavila vse časopise, ter zaprla okoli 2000 delavskih zaupnikov. Tako vidimo tudi na tem slučaju, da so komunisti kjerkoli nastopijo predhodniki še večje reakcije in terorja. — Apel bolgarskih komunistov je naslovljen tudi na našo amsterdamsko internacionalo. Ako bomo dobili od nje poziv, bomo za žrtve tudi mi zbirali, vendar smo smatrali za svojo dolžnost, da tudi na tem slučaju pokažemo, kako škodljivo je delovanje komunizma za delavski pokret.

— **Življenje je težko.** Skrbna gospodinja mora delati čudeže, da vsaj za silo nasiti lačne želodčke. Malo lažje ji je, če kuha otrokom »žiko«, ker pogreša pri »žiki« lahko drugo zrnato kavo, pa vendar more pripraviti okusno in še redilno kavo, ki jo hvalijo vsi daleč na okoli. Kar je bila svojčas Vydrovka, je danes »žika«, zato jo toplo priporočamo. Dobi se v vseh konzumih kakor tudi drugih boljših trgovinah.

Posredovanje dela.

V DELO SE SPREJMEJO.

Pri Državni Borzi Dela v Ljubljani: rudarji, gozdni delavci, drvarji, starejši

Čevlji domačih tovarov Peter Kozina & Ko z znamko »Peko« so najboljše in najcenejše. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drobno in debelo: Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

ŽIKA
je najboljši in najzdravejši nadomestek za pravo kavo. Zahtevajte jo pri svojem trgovcu:
Pražarna »ŽIKA« d. z. o. z. Ljubljana, Rožna dolina.

stavb. ključavničarji, železostrugarji, kleparji, kotlarji, mizarji, žagarji za vodno žago, žagarji za venecijansko žago, žagarji gateristi, čevljarji, krojači, klobučarji, ščetarji, sodavičar, zidarji, slikarji, strojevodje, Bagger-mojtri, nočni čuvaj, vajenci, perfektna kuharica, sluginja, pomivalke, postrežnice, kmečke dekletke itd.

Pri Državni Borzi Dela v Mariboru: gospodinja, hlapci, dekletke, viničarji, mazarji, drvarji, rudarji, vrtnar, kovači za orodje, podkov. kovač, železostrugarji, elektromonterji, kleparji, stroj. ključavničarji, gateristi, mizarji za parkete, satb. mizarji, čevljarji, prerezovalec gor. delov čevljev, krojači, mlinar, pek, slikarji, zidarji, tov. delavci v tov. usnja, pisar. in gospod. sluga, šivilje za perilo, šteparica vrhnih delov čevljev, vzgojiteljice, varuške, služkinje, krharice, sobarice, korespondentke, tovar. delavke, vajenke za šivanje perila, vajenka v mlekarno, vajenci itd.

Pri Državni Borzi Dela v Ptuj: pristavi, viničarji, hlapci, rudarji, vrtnar, lončar, kovač, kolar, sodar, strugar za izdelovanje pip, pletarji, sedlarji, jermenar, čevljarji, zidarji, hišni hlapci, občinski tajnik, kmečke dekletke, kuharice, gospodinja, sobarice, služkinje, vajenci itd.

V imenu Strok. kom. (P. odb. GDSJ.)
Izdajatelj: Franc Svetek.
Odgovorni urednik: Jože Berdajs.
Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

POZORI! POZORI!
KINO TIVOLI
25.-27. I. del 29.31. II. del
FANTOM
po romanu Gerhard Hauptmana
Aud Egede Nissen, Lia de Putti.

Viktor Bajt, nasl., prva ljubljanska cvetličarna.

Vedno velika izbira svežih cvetlic vseh vrst, najmoderneje poročne šopke, aranžma poročnih voz, avtomobilov, sob in miz, sveže žalne in jubilejne vence, ter sveže šopke. Velika izbira suhih vencev, umetnega cvetja in listov. Žalni trakovi v vseh barvah. Žalni Jubilejni trakovi in napisil. - Izdeluje najmoderneje. - Cene solidne. - Postrežba točna. - Na drobno in debelo.

Se priporoča za nadaljno naklonjenost

Tončka Bajt, Šelenburgova ulica 6.

Vsebinska Delavskega koledarja 1924

ki ga bo izdala Strokovna komisija,
bo zelo zbrana in popolna.

Pred vsem bodo v koledarju važne razprave o **bolniškem in nezgodnem zavarovanju**. Dalje bo priobčena tudi razprava o **zakonu 1154 b**. Te razprave so za delavstvo silne važnosti, ker se marsikom godi krivica le zato, ker ne zna zastopati svojih pravic.

Dalje bodo v koledarju prepotrebna navodila **delavskim zaupnikom in dopisnikom**. Na kratko bo tudi opisano delovanje **Medstrokovnih odborov**.

S poljudno besedo bo opisano tudi **delovanje raznih delavskih organizacij**, zlasti še strokovnih.

Priobčeni bodo tudi važni naslovi raznih uradov, mednarodnih tajništvev in naslovi važnejšega časopisja.

V koledarju bodo kratki izvlečki iz novega vojaškega zakona. Posebno pa opozarjamo na razne važne tabele v sestavi hrane itd. Med drugimi tabelami bodo zlasti važne tabele o rezanju vijakov, ki bodo zlasti dobro služile strugarjem in ključavničarjem. Te tabele so zelo popolne in razumljive in bodo gotovo dobro služile.

Dalje bo v koledarju še več razprav poučne in znanstvene vsebine, tako da bo letošnji koledar res vsestransko zanimiv.

Opozarjamo vse članstvo naših organizacij naj koledarje pri svojih zaupnikih že sedaj naroča, ker se zna zgoditi, da bo koledarjev zmanjkalo. Zaupniki naj pa sporoče število, koliko koledarjev bodo prodali najkasneje do 15. novembra na naslov **Strokovne komisije v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6/II.** — **Koledar bo izšel sredi meseca novembra.**

Koledar bo vezan v polplatno in bo zelo trpežen. Tudi cena bo zelo zmerna.

Naslov:

P. n.

Strokovna komisija za Slovenijo

(Pokrajinski odbor G. R. S. J.)

Ljubljana

Šelenburgova ulica 6, II.

Tiskovina.